

učili čimbolj pristno in neprisiljeno govoriti tuji jezik. (Za slovenščino ima termin »pogovorni jezik« nekoliko drugačno vrednost. — op. ur.)

In v kakšnem tempu? Učenci ne morejo takoj od začetka govoriti tako hitro kot ljudje, ki jim je ta jezik materinščina. Zagovarjam vzorec s počasnejšo varianto splošnega pogovornega jezika. Normalni pogovorni tempo spada šele na višjo stopnjo. Že v začetku se mi zdi primeren tak tempo govora, ki je sicer nekoliko počasnejši kot v navadnem pogovornem jeziku, nikakor pa ne tako počasen, da bi razbil tok govora, da bi zaradi tega trpel poudarek, vezava in ritem; dobili bi tudi intonacijsko drugačne konfiguracije od običajnih. Motijo se tisti, ki mislijo, da naj učitelj v začetku pazi le na to, da učenci posamezne glasove, ki sestavljajo besede, pravilno izgovarjajo. Artikulacijo glasov učimo lahko le takrat, kadar učimo izgovarjati glasove posamič, ne v besedah ali govornih enotah. Fonetiki so enotni v mnenju, da manj greši tisti, ki zanemarja artikulacijo posameznih glasov, kot tisti, ki zanemarja pravilni poudarek in ritem. Zmotno je torej prepričanje, da si bodo učenci pozneje pridobili pravilni ritem s pravilnimi poudarki. Še pri študentih, ki se učijo tuji jezik že deveto leto, se moram ubadati s razvrstitvijo poudarjenih in nepoudarjenih zlogov, s krepkimi in šibkimi oblikami, torej z njihovim napačnim ritmom, da ne govorim o intonaciji. V osmih letih zakoreninjene navade v izgovorjavi, še bolj pa v ritmu in intonaciji, je kaj težko izkoreniniti.

Najprimernejša je taka interpretacija, s takimi poudarki in intonacijo, ki je najbolj navadna in pogostna v pogovornem jeziku. Odmik od takšne rabe je upravičen le tam, kjer vsebina besedila to posebej zahteva. Menim, da so poklicni igralci manj primereni za podajanje besedil, ki so namenjena pouku. Igralec gleda na besedilo s čisto drugačne perspektive kot pedagog. Igralec si prizadeva, da bi napravil še tako pusto besedilo zanimivo, razburljivo, da bi mu

»vdihnil življenje«, skratka »igra«. Zaradi tega uporabljaja manj navadne poudarke, dela pavze, kjer jih ne bi pričakovali, in je intonacijsko veliko bolj razgiban in kompliciran kot navaden govorci v isti situaciji. Učenci seveda radi posnemajo. Nam pa gre za to, da bi naučili učence tako govoriti, kot govorijo ljudje v vsakdanjem življenju, na ulici, v trgovini, med prijatelji, ne pa na odru.

Mnogo več kot strnjenih besedil pa bodo magnetofonski trakovi verjetno vsebovali jezikovnih vaj, »drilov«. Dober dril je sicer situacijski, a taka vaja ne pripoveduje zgodbe, ampak vadi določen slovniški vzorec. Spiker ne sme ustvarjati kontekstov tam, kjer jih ni, se pravi, med posameznimi vzorci drila, in zaradi tega ne sme menjavati poudarka in intonacije. Prav tako se mora izogniti drugi skušnjavi, da bi zanečaril situacijo in poudaril v posameznem vzorcu tiste besede, ki pomenijo v drilu slovniški problem, čeprav bi bil situacijsko tak poudarek neutemeljen.

Vse magnetofonske trakove mora spremljati »tapescript«, tiskano besedilo trakov za učitelja. Besedila in dialogi na traku se bodo sicer ujemali z učbenikom, slovniški drili na traku pa verjetno ne bodo povsem sledili slovniškim vajam učbenika, ker imamo tukaj opravka z dvema različnima tehnikama pouka: kar je primerno za vajo s trakom, ni vedno primerno za vajo iz učbenika, in narobe. Pisano besedilo traku omogoča učitelju točen in hiter pregled snovi, ki jo vsebuje trak. Prav je, da so dodane tudi metode in druge pripombe ki posameznim vajam na traku. Posebej koristno je tako besedilo magnetofonskega traku, če je opremljeno s poudarki in po možnosti tudi s preprosto oznako intonacije. Pri drilih zadostuje, če je le vsak prvi vzorec vsakega drila tako označen. Na ta način dobi učitelj še vizuelno potrdilo tega, kar sliši, in lahko tako vzorno izgovorjavo še dosledneje uči in zahteva od svojih učencev.

Tatjana Srebot

Pedagoška akademija v Ljubljani

VAŽNEJŠA LITERATURA O SLOVENSKEI DRAMATIKI

Pričujoči informativni zapis ne stremi po bibliografski izčrpnosti. Zasnovan je kot dopolnilo k študiji Pregled slovenske dramatike (str. 9—20), ki je brez opomb, ker je bila napisana v informativne name-ne za tujce (za jubilejno številko revije Le

Livre Slovène). Služi naj tistemu, ki bi hotel globlje prodrati v problematiko dramatične zvrsti literarnega ustvarjanja na Slovenskem. Zaradi te specifične orientacije v dramatiko ta pregled ne upošteva literature, ki se ukvarja s slovensko književnost-

jo v celoti ali po posameznih obdobjih, ker sicer taki pregledi, monografije in razprave zajemajo dramatiko, vendar v širšem kontekstu in le redko z upoštevanjem specifične problematike zvrsti. Tako se pričujoči opis na eni strani omejuje na literaturo, ki se ukvarja zgolj s slovensko dramatiko in njeno »predzgodovino«, po drugi strani pa na pregledna in tehtnejša dela.

Zgodovina slovenskega gledališča, ki je bil pogoj za razmah slovenske dramatike, je še bolj načeto kakor obdelano problemsko območje. Edino širše zasnovano delo v tej smeri je dandanašnji že v marsičem, zlasti pa v metodi zastarelo, namreč Antona Trstenjaka *Slovensko gledališče*, Zgodovina gledaliških predstav in dramatične književnosti slovenske (Lj. 1892). Tehtno osnovo za sodoben prikaz slovenske gledališke zgodovine predstavljajo študije in eseji Filipa Kumbatovića-Kalana, zlasti pa njegovi študiji *Obris gledališke zgodovine pri Slovencih* (Novi svet 1948, str. 71—85, 271—82, 361—9, 456—71, 674—92; 1949, str. 16—32, 569—81) in *Evropeizacija slovenske gledališke kulture* (Linhartovo izročilo, Lj. 1957, str. 30—168). Za dokumentarično osnovo slovenske gledališke zgodovine pa sta važni predvsem publikaciji Slovenskega gledališkega muzeja *Repertoar slovenskih gledališč 1867—1967* (Lj. 1967) in periodični *Dokumenti* (od 1964).

Slovenska dramatika je najbolj obdelano področje slovenske gledališke zgodovine, saj je kot zvrst literarnega ustvarjanja ustrezno zaobsežena pri preučevanju slovenske literature v celoti, je pa tudi predmet posebnih obdelav. Monografsko zajema predmet le razprava češkega literarnega zgodovinarja Franka Wollmana *Slovinské drama* (Bratislava 1925). Izmed domačih literarnih raziskovalcev je doslej za zgodovino slovenske dramatike največ napravil France Koblar, ki pripravlja tudi zadevno monografijo. Izmed njegovih objavljenih študij zajema v celovitosti problematiko *Slovenska dramatika — izročilo Antona Tomaža Linharta* (Linhartovo izročilo, Lj. 1957, str. 11—29). Več pa je študij in razprav, ki so usmerjene v posamezna obdobja, ustvarjalce in celo posamezna dramska dela.

Z vprašanji najstarejših in najpreprostejših oblik ljudskega gledališča se pretežno ukvarja Niko Kuret. Rezultati njegovih in predhodnih raziskav o ljudskih običajih so zbrani v etnografskem delu *Praznično leto Slovencev*, Starosvetne šege in navade od pomladi do zime (I—IV, Celje 1965—1970).

Še vidneje pa Kuret z raziskovalnim delom posega na drugo področje »ljudskega gledališča«, na področje srednjeveških in baročnih verskih iger in prireditev. Med njegovimi tovrstnimi študijami naj navedem za primer razpravo *Trikraljevske igre in kolede na Slovenskem* (Slovenski etnograf 1951, str. 240—75). Teoretična izhodišča svojega pojmovanja »ljudskega gledališča« je podal v študiji *Ljudsko gledališče pri Slovencih* (Slovenski etnograf 1958, str. 11—48), njegovo sintetično podobo pa v predavanju *Mimično-dramatske oblike v slovenskem ljudskem izročilu* (IV. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Lj. 1968, cikl.). Razen del Nika Kureta naj v tej zvezi navedem še temeljno delo o verskem gledališču na Slovenskem Franceta Kotnika *Verske ljudske igre* (Narodopisje Slovencev II, Lj. 1952, str. 103—21) in opozorim na njegove dragocene zapiske o koroškem ljudskem verskem gledališču, zbrane v knjigi *Slovenske starosvetnosti* (Lj. 1943). Deloma je v teh študijah in razpravah zaobseženo tudi redovniško in celo šolsko gledališče baročne dobe, pretežno pa se te problematike lotevajo posebne študije. O gledališču slovenskih protestantov je razmišljal Bratko Kreft v prispevku *Prvi slovenski dialog in prizor* (Dokumenti SGM 10, Lj. 1967, tr. 92—116). O *jezuitskem gledališču v Ljubljani* je pisal Stanko Škerlj (prav tam, str. 146—98), o dijaški obhodni igri o paradižu pa Filip Kumbatović-Kalan v članku *Slovenska igra o paradižu*, Podatki in domneve (prav tam, str. 199—207) in z obsežnim primerjalnim gradivom Niko Kuret v razpravi *Ljubljanska igra o paradižu in njen evropski okvir* (Razprave SAZU, razr. II. za filološke in literarne vede, IV, Lj. 1958). Jezuitsko šolsko in redovno gledališče v Celovcu je monografsko obdelal Kurt Wolfgang Drozd v delu *Schul- und Ordentheater am Collegium S. J. Klagenfurt (1604—1773)* (Celovec 1965, Buchreihe des Landesmuseums für Kärnten X); avtor piše, kakor da sploh ne ve za obstoj Slovencev na Koroškem in vsaj delne javne uporabe slovenščine v preteklosti na Koroškem in tudi v Celovcu ter tako pripisuje edino dramsko prireditev, ki jo kronika jasno označuje, da je bila izvajana v »ljudskem jeziku«, Nemcem. O gledaliških prireditvah ruske gimnazije je doslej najtočneje pisal Janko Glaser v razpravi *Verske igre v Rušah* (Slavistična revija 1950, str. 166—72). Za poznavanje kapucinke pasijonske procesije v Škofiji Loki je še vedno temeljno delo objava Josipa Mantuanija *Pasijonska procesija v Loki* (Carniola 1916, str. 222—32; 1917, str. 15—44), gledališko-

zgodovinsko pa je o njej razpravljaj Filip Kumbatovič-Kalan v študiji *Gledališki značaj škofjeleškega pasijona* (Dokumenti SGM 10, Lj. 1967, str. 208—31). O kapelski velikonočni igri je izčrpno poročal Franc Kotnik v članku *Pasijonska igra iz Železne Kaple* (Časopis za zgodovino in narodopisje 1924, str. 101—8; Slovenske starosvetnosti, Lj. 1943, str. 99—105). Temeljno gradivo o Drabosnjaku, posebej o njega dramatičnem delu, je zbral in v različnih študijah osvetlil Franc Kotnik. Razen že zgoraj omenjenih člankov o uprizoritvah Drabosnjakovih iger zadevata njegovo dramatiko še študiji *Predigra kostanjske pasijonske igre* (Časopis za zgodovino in narodopisje 1922, str. 89—96) in Drabosnjakov »*Izgubljeni sin*« (Etnolog 1933, str. 259 do 275). Priredbe treh ohranjenih Drabosnjakovih iger, ki jih je pred zadnjo vojno priredil Niko Kuret za zbirko *Ljudske igre* (6: *Igra o izgubljenem sinu*, Kranj 1934; 13: *Božična igra*, Lj. 1935; 17: *Igra o Kristusovem trpljenju*, Lj. 1937), so preveč »očiščene« in ne dajejo celovite podobe o Drabosnjakovem dramskem pisanju. Kritično izdajo je doslej doživela le božična igra, katero je oskrbel Bruno Hartman pod naslovom *Rokopisna božična igra z Breze* (Časopis za zgodovino in narodopisje 1967, str. 157 do 183). Dokaj avtentična je tudi Hartmanova odrska priredba *Igre o izgubljenem sinu* (Lj. 1970, Dramska knjižnica 3).

Starejša doba nastajanja gledališča v današnjem ožjem pomenu besede na Slovenskem je dokaj dobro raziskana za Ljubljano, skoraj nič pa za druga mesta. Temeljni deli za prodor tujih gledaliških skupin na naša tla sta Stanka Škerlja *Italijanske predstave v Ljubljani od XVII. do XIX. stol.* (Lj. 1936, ponatis iz Kronike) in disertacija Dušana Ludvika *Nemško gledališče v Ljubljani do leta 1790* (Lj. 1957). Nastajanje slovenske dramatike in prizadevanje za njeno afirmacijo v 19. stol. na izbranih primerih ilustrira antologija *Starejša slovenska drama* (Lj. 1951, Klasje 25), ki jo je priredil ter s temeljito študijo in opombami opremil France Koblar. Ker ta antologija prikazuje predvsem razvojni lok in porajanje novih oblikovalnih teženj ter se pri tem namestoma izogiba najpomembnejšim, pač boljše poznanju, tekstom, so potrebna dodatna opozorila na izdaje važnejših tekstov in na pomembnejšo literaturo o njih. Linhartovo obzorje in njegov prvi (nemški) dramatični poskus osvetljuje disertacija Mirka Zupančiča *Literarno delo mladega A. T. Linharta* (Lj. 1972, Razprave in eseji 17). Znanstveno kritični komentar k Linhartovim dramam s teksti vsebuje prva knjiga *Linhartovega*

Zbranega dela (Lj. 1950), v poljudnejši obliki pa je to podano v izdaji obeh slovenskih komedij *Županove Micke* in *Veselega dne ali Matiček se ženi* (Lj. 1972, Kondor 83); oboje je delo Alfonza Gspana, ki je tudi posebej izdal *Ta veseli dan ali Matiček se ženi* (Maribor 1967, Iz slovenske kulturne zakladnice 2) z monografsko študijo o Linhartu in njegovi komediji. Primer Vilharjeve dramatike so trije teksti, vključeni v Mirka Mahniča *Večer v Citavnici* (Lj. 1958, Knjižnica Mestnega gledališča 1), ker drugega izbora Vilharjeve dramatike nimamo. Komentirano izdajo Levstikove dramatike predstavlja IV. knjiga *Zbranega dela* (Lj. 1932) in V. knjiga novega *Zbranega dela* (Lj. 1955), oboje delo Antona Slodnjaka. Podobno izdajo Jurčičevih dramatičnih del nudi IX. knjiga *Zbranega dela* (Lj. 1960), ki jo je uredil in z opombami opremil Mirko Rupel. Posebno študijo O Jurčičevih dramatskih načrtih je napisal France Koblar (Slavistična revija 1951, str. 197—222). Stritarjevo dramatiko zadeva V. knjiga *Zbranega dela* (Lj. 1955), ki ga je s komentarjem pripravil France Koblar. Josip Vošnjak ni doživel primernega izbora dramskih del; dva teksta prinašata II. in III. zvezek *J. Vošnjaka zbranih dramatičnih in pripovednih spisov* (Celje 1893, 1894), ki jih je oskrbel še avtor sam. Nimamo tudi primernega izbora oziroma izdaje Ogrinčeve in Medvedove dramatike. Poseben pogled na del naše dramatike 19. stol. daje študija Dušana Moravca *Meščani v slovenski drami* (Lj. 1960).

France Koblar je nadaljeval svoje delo na zgodovini slovenske dramatike z antologijo *Novejša slovenska drama I*, Naturalizem — simbolizem (Lj. 1954, Klasje 33—34), ki ji je dodal temeljito in obsežno študijo. Cankarjeva dramatika je bila ustrezno njene pomembnosti razmeroma dosti komentirana. Najprej je treba opozoriti na uvode Izidorja Cankarja k *Ivana Cankarja Izbranim spisom*, v katerih je dramatika zastopana v knjigah III (Lj. 1926), V (Lj. 1927), XII (Lj. 1931), XIV (Lj. 1932), XVI (Lj. 1933) in XX (Lj. 1936, ur. Fr. Koblar). V Cankarjevih *Izbranih delih*, ki jih je v 10 knjigah priredil Boris Merhar s temeljitim komentarjem, obsega dramatiko IX. knjiga (Lj. 1957). V novi izdaji Cankarjevega *Zbranega dela*, ki prva teži po absolutni completenessi, je dramatične tekste uredil in komentar k njim prispeval Dušan Moravec v III.—V. knjigi (Lj. 1967—1969). Moravec je tudi pripravil izbor *Štirih dram* (Lj. 1965, Kondor 72) s poljudnim komentarjem. Od obsežne literature o posameznih Cankarjevih dramah je treba posebej omeniti in-

terpretacijo Hlapcev Dušana Pirjevca *Hlapci, heroji, ljudje* (Lj. 1968). Župančičevi dramski teksti so ponatisnjeni v III. zvezku *Del Otona Župančiča* (Lj. 1936, 1967²), ki jih je, žal brez komentarja ali spremne študije, izdal Josip Vidmar. Po obsegu skromno *Izbrano delo* Etbina Kristana (Lj. 1950, Klasje 23), ki ga je s prostorsko omejenim komentarjem priredil Dušan Moravec, vsebuje le eno dramatično delo. Komentiranega zbranega dela ali izbora iz del Alojza Kraigherja še ni, pač pa *Izbrano delo* (Lj. 1971, Naša beseda) brez opomb v priredbi Frančka Bohanca. V *Izbranim delu* Zofke Kvedrove, ki sta ga izdajali Marja Boršnik in Eleonora Kernc, je nekaj skromnih primerov njene dramatike v 5. zvezku (Lj. 1940). Dosti boljše ni v izboru »iz pripovednih in dramskih del« *Odsevi* (Lj. 1970, Kondor 119), ki ga je pripravila in komentirala Erna Muser. Govekarjevega dramskega dela si pod težo Cankarjeve obsodbe nihče doslej ni upal oživljati. Finžgarjeve kmečke drame so zastopane v prvih štirih zvezkih njegovega *Izbranega dela* (I, Celje 1959; II, Celje 1960; III, Celje 1960; IV, Celje 1961), ki ga je pripravil in komentiral France Koblar. *Izbrano delo Ksaverja Meška* z opombami in spremno študijo Viktorja Smoleja predstavlja izbor dramatike v V. knjigi (Celje 1960). Temeljno delo za spoznavanje ekspresionistične dramatike pri nas je antologija *Upornik*, slovenska ekspresionistična enodejanka in prizori (Lj. 1966, Kondor 92), ki jo je pripravil in ji napisal spremno študijo Franc Zadravec. Dramatika Ivana Preglja je v njegovem *Izbranim delu*, ki ga je uredil in studiozno komentiral France Koblar, zastopana v knjigah III (Celje 1964), V (Celje 1966) in VI (Celje 1968). Primerno je dramatika zastopana tudi v *Izbranim delu* Stanka Majcna, ki ga je uredila in z obsežno spremno študijo opremila Marja Boršnik (I, II, Maribor 1967). Svojevrstno Leskovčevo dramatično je doslej najbolje predstavil France Koblar v spominski študiji *Anton Leskovec* (Dom in svet 1930, str. 92-6). O Remcu in Cerkveniku še ni tehtnejše literature niti primerne izbora iz njunega dela. Doslej najboljše izbore iz dela Mirana Jarca, pa tudi njegove dramatike, je knjiga *Človek in noč* (Lj. 1960), ki jo je pripravil Bojan Štih. Študijo o *Dramatici Mirana Jarca* je napisal Franc Zadravec (Jezik in slovstvo 1965, str. 34-56). Vsa ohranjena dramska dela Slavka Gruma zajema izbor *Goga*, Proza in drame (Maribor 1957), ki sta ga priredila in komentirala Herbert Grün in Milan Pritekelj. Franc Zadravec je objavil razpravo *Dramatika Slav-*

ka Gruma (Slavistična revija 1968, str. 413-69) in oskrbel izdajo drame *Dogodek v mestu Gogi* (Lj. 1968, Kondor 102) s spremno študijo in opombami.

Predvojna dramatika socialno realistične smeri še ni doživela posebne antologije. Kritičen pretres njenih prvih tekstov vsebuje hkrati s njenim pogledom na dramatično prejšnjega obdobja Vladimira Pavšiča (kasnejšega Mateja Bora) *Pogled na (slovensko) povojno dram(atik)o* (Ljubljanski Zvon 1938, str. 319-28, 417-23, 579-85; 1939, str. 263-8, 392-9, 447-56, 590-8; ponatis v Bor, Kritika, Lj. 1961). Izdajo treh najpomembnejših dram Bratka Krefta je pripravil Dušan Moravec (Lj. 1967, Kondor 91), ki je napisal tudi tehtno študijo *Zgodovinska tragedija in družbena drama Bratka Krefta* (Nova obzorja 1955, str. 147-58, 217-23). Edino dramsko delo Iva Brnčiča je zastopano v izboru *Balada* (Lj. 1956), ki ga je pripravil Mitja Mejak. Z enim primerom je vključena dramatika Ferda Kozaka v nekomentirano *Izbrano delo* (Lj. 1971, Naša beseda), ki ga je priredil Josip Vidmar. Ivana Potrča *Drame o Kreflih* (Lj. 1968, Klasje 45) so izšle s kratko spremno študijo Lojzeta Filipiča. Izbor dramatike iz časa narodnoosvobodilnega boja je s komentarjem pripravil Ferdo Fischer s knjigo *Težka ura*, Izbor partizanskih iger (Lj. 1967, Kondor 94).

Povojno slovensko dramatično je najboljširneje obdelal avtor pričujočega članka v knjigi *Slovenska književnost 1945-1965 II: Jože Koruza in Franc Zadravec*, Dramatika ter književna esejistika in kritika (Lj. 1967) in ta dvajsetletni razvoj ilustriral z antologijo enodejank in odlomkov *Slovenska dramatika 1945-1965* (Lj. 1969). Bolj strnjene preglede povojne slovenske dramatike so podali še Vladimir Kralj v predavanju *Slovenska dramatika zadnjih dvajset let* (Problemi 1965, str. 254-61), Vasja Predan v *Eseju o povojni slovenski dram* (Sodobnost 1965, str. 1162-71) in Franc Drolc v knjižici *Povojna slovenska drama* (Lj. 1968, Umetnost in kultura 71). Posamezni pomembnejši avtorji iz tega obdobja so sicer že dočakali izbore iz svojega dramskega opusa, ki pa so spremljani le s kakšnim uvodnim esejem. Večina te dramatike pa je še raztresena v prvotnih knjižnih izdajah, redkih ponatisih, včasih še v revialnih objavah, neredko pa še v rokopisih. Tehtnejše študije o pomembnejših dramatikah ali o posameznih dramskih delih iz tega in deloma še prejšnjega obdobja so napisali Vladimir Kralj v svojih dramaturških študijah, deloma zbranih v knjigi *Pogledi na dramo* (Lj. 1963), Taras Kermauner predvsem v

knjigah *Trojni ples smrti* ali samorazdejanje humanizma v povojni slovenski drami (Lj. 1968) in *Od eksistence do vloge* (Lj. 1971, Knjižnica Mestnega gledališča 55), Matjaž Kmecl v interpretativni študiji *Troje sodobnih dram* (Lirika, epika, dramatika, Murska Sobota 1965, str. 283 do 306), Andrej Inkret z *Esejem o dramah Dominika Smoleta* (Maribor 1968, Znamenja 2—3).

V pregledu slovenske dramatike kakor tudi v pričujočem zapisu o važnejši literaturi v zvezi s slovensko dramatiko je upoštevano le gledališče v svojih tradicionalnih oblikah in dramatika v zvezi z njim. Tako je izpadla radijska igra, televizijska igra, filmski

scenarij, pa tudi lutkovna in mladinska igra, zadnji dve bolj zaradi metodološke doslednosti. O teh vrstah dramatike je tudi razmeroma malo strokovne literature. Ob koncu pregleda pa moram omeniti še osnovno biografsko in bibliografsko vodilo po slovenski dramatiki, Viktorja Smoleja *Slovenski dramski leksikon* (I, Lj. 1961, Knjižnica Mestnega gledališča 16; II, Lj. 1962, Knj. M. gled. 20), ki je dopolnjen vključen tudi v razširjeni *Slovenski gledališki leksikon* pod uredništvom Smiljana Samca (I, Lj. 1972, Knjižnica Mestnega gledališča 56...).

Jože Koruza
Filozofska fakulteta v Ljubljani

POROČILA Z ZBOROVANJA SLOVENSКИH SLAVISTOV V MURSKI SOBOTI

I

PREDSEDNIKOVO POROČILO

Sedanji republiški odbor SDS je sprejel dolžnosti na občnem zboru društva v Novi Gorici, 27. septembra 1970. Prejšnji odbor mu je zapustil nekaj odličnih delovnih navad, ki jih je gojil naprej in utrjeval, pa tudi nekaj težjih dolgoročnejših nalog, ki jih je ali z uspehom končal ali pa čakajo novih delovnih moči.

Odbor je imel dvanajst rednih sej, od tega štiri plenarne. Časovno so bile primerno razvrščene. Skoraj za vsako je prekipevalo sprotnega pa tudi dolgoročnejšega gradiva. V tem obdobju so se zvrstile priprave za celjski seminar, za današnje soboško zborovanje, za zvezni kongres v Beogradu in za mednarodnega v Varšavi (ta bo leta 1973). Člani so vprašanja obravnavali demokratično, do večjih nesoglasij ni prišlo, kar potrjujejo tudi sklepi, ki so bili vselej hitro sporočeni podružniškim vodstvom in, kar jih je bilo pomembnejših, tudi uresničeni. Odborniki so redno prihajali na seje, zmerom tudi vsaj po en član nadzornega odbora, predstavniki podružnic pa na plenarne. Opravičiti se moramo Koprčanom, ker smo z njihovim prejšnjim predsednikom nekaj časa korespondirali na napačen naslov. Dobro je zaživela nova podružnica v Trbovljah, Pomurci pa so svojo uspešno obnovili, kar še posebej potrjujejo njihove priprave na zborovanje. V zadovoljstvo nam je bilo, da se je sej udeleževal predsednik društva tržaških slovenistov prof. Jože Seražin. Prav bo, da s Tržačani obdržimo zvezo, saj se je obojestranska stro-

kovna korist te povezanosti pokazala tudi na celjskem seminarju.

Med uspehe našega dela naj na prvem mestu navedem prav celjski seminar. Zanj sta program pripravila dr. Jože Toporišič in prof. France Novak. Obsegal je kritično obrazložitev učnih načrtov za osnovno, poklicne in srednje šole, pouk sintakse, témo, kaj je slovensko jezikoslovje povedalo o kulturi slovenskega jezika, kakšne so konkretne oblike kultiviranosti posameznih zvrsti slovenščine, kakšne novosti so se v jeziku pokazale v narodnoosvobodilnem boju, končal pa se je z ekskurzijo na Kozjansko, ki so jo skrbno pripravili celjski slavisti. Seminar so tematsko izvedli slavisti ljubljanske univerze, inštituta za slovenski jezik pri SAZU in mariborske pedagoške akademije. Neenoglasna odborova ocena pravi, da je jezikoslovni del seminarja uspel, pedagoški svetovalci pa bi morali bolj konkretno razčlenjati slabe in dobre sestavine slovenističnega pouka na šolah. Med sklepi smo ponovno pozvali slovensko politično in poslovno javnost, naj jeziku ohranja zahtevno kulturno raven. Nič ne bo odveč, če tak sklep in poziv obnovimo tudi letos, saj se ravnanje z jezikom, zlasti v trgovstvu in poslovanju ne izboljšuje. Komercializem si je izbral napačno metodo, kako vzdigniti Slovence na evropsko raven: grozi namreč, da bo z napisnih tabel odstranil še zadnjo slovensko besedo. Turistični kraji pa nam često pokažejo sliko, kot da smo se odločili za bilingvistične